

Františkovo slovo

č.162

Sám do Jeruzaléma

Benedikt XVI.: Zatemnění Boha v liturgii je nejhlubší příčina krize, jež otřásla církví

Papež: Žádné zlo není nekonečné

O stesku migrantů a návratu Božího lidu ke kořenům

Papež proti diktatuře technokratického materialismu

Petrův nástupce: Kompromis v otázkách víry odporuje Pravdě

Zahanbení nad vlastními hříchy je milost

Papež František: Aby si děti zachovaly svůj průzračný pohled

výtah hlavních myšlenek z promluv papeže Františka a zpráv z Vatikánu. Plné znění naleznete na stránkách Radio Vaticana.

Sám do Jeruzaléma

Vatikán. Ježíš se vydal se svými učedníky na cestu do Jeruzaléma, protože „se přibližovala doba, kdy měl být vzat vzhůru“ - tak začíná dnešní evangelium (Lk 9,51-56), které naráží na blížící se pašije a kříž. Ježíš, poznamenal papež v úvodu své dnešní homilie při ranní eucharistii v kapli Domu sv. Marty, se proto pevně rozhoduje jít do Jeruzaléma, bere s sebou své učedníky a sděluje jim, co se stane.

„Jenom jednou si dovolil – v Getsemanech - prosit Otce, aby Mu tento kříž odňal: »Chceš-li, odejmi ode mne tento kalich, avšak ne má vůle ať se stane, ale tvá« (Lk 22,42). Je poslušný Otcově vůli. Rozhodný a poslušný, nic víc. A tak až do konce. Pán vstupuje do trpělivosti... stává se trpělivým. Je příkladem cesty, nejenom trpí a umírá na kříži, ale kráčí v trpělivosti.“

Na cestě do Jeruzaléma vstříc kříži však učedníci svého Mistra nenásledují. A papež to dokládá několika citacemi z evangelií. „Občas nechápali, co jim chce Pán říci, anebo chápat nechtěli – řekl – protože měli strach. Jindy skrývali pravdu anebo odváděli pozornost, popřípadě – jak čteme v dnešním evangeliu – hledali alibi, aby nemuseli myslet na to, co Pána čeká.“

„Ježíš je sám. V tomto rozhodnutí neměl doprovod, protože nikdo Ježíšovo mysterium nechápal. Ježíš byl na cestě do Jeruzaléma sám. A to až do konce. Vzpomeňme, jak se učedníci rozutekli a Petr zradil... Byl sám. Evangelium nám říká, že se mu v Getsemanské zahradě ukázal pouze anděl, aby jej z nebe posiloval. To byl jediný doprovod. Byl sám.“

Prospěje nám – radil Svatý otec v závěru svého dnešního kázání – vyhradíme-li si dnes trochu času na to, abychom popřemýšleli o Ježíši, který nám prokázal takovou lásku, když se za nepochopení svých učedníků vydal na cestu ke svému ukřižování:

„Kolikrát jen se snažím dělat tolik věcí a nehledím na Tebe, který jsi pro mne tolik učinil? Stal jsi se trpělivým člověkem, trpělivým Bohem, který s velikou trpělivostí snáší moje hříchy a moje selhání. – A takto s mluvit s Ježíšem, který je vždycky pevně rozhodnutý jít dál, a děkovat Mu. Udělejme si dnes třeba před křížem trochu času – pár minut, deset, patnáct – anebo si představme, jak Ježíš, pevně rozhodnut, kráčí k Jeruzalému, a prosme o milost odvahy zblízka Jej následovat.“

Končil papež František dnešní kázání v kapli Domu sv. Marty.

Benedikt XVI.: Zatemnění Boha v liturgii je nejhlubší příčina krize, jež otřásla církví

Vatikán. Metropolita Hilarion, představitel odboru moskevského patriarchátu pro vnější vztahy ruské pravoslavné církve, navštívil koncem září (25.9.) papeže Františka a emeritního papeže Benedikta XVI. a předal jim výtisk XI. dílu souhrnného vydání spisů Josepha Ratzingera – Benedikta XVI. (Opera Omnia) věnovaného liturgii. *Teologie liturgie* vyšla v ruském překladu péčí moskevského patriarchátu. Iniciativa je plodem vědecko-publikační spolupráce vydavatelství moskevského patriarchátu, mezinárodního sdružení *Sofia: Idea Russa, Idea Europa*, mezinárodní akademie *Sapientia et scientia*, Vatikánského knižního nakladatelství a vatikánské Nadace Josepha Ratzingera – Benedikta XVI. Emeritní papež napsal k tomuto ruskému vydání zvláštní předmluvu, kterou datoval na liturgickou památku sv. Benedikta (11. července 2017) a kterou vám v plném znění přinášíme:

„Před službou Boží se nesmí dávat přednost ničemu - těmito slovy svatý Benedikt ve své Řeholi (43,3) stanovil absolutní prioritu bohoslužby před každou jinou mnišskou činností. To nebylo ani v mnišském životě tak docela samozřejmé, protože podstatným úkolem mnicha byla také zemědělská a vědecká práce. V zemědělství, řemeslnictví a školství se zajisté mohly

vyskytnout časné požadavky, které se mohly jevit jako důležitější než liturgie. Vzhledem k tomu Benedikt - tím, že přisoudil prioritu liturgii - jednoznačně vyzdvihнул, že v našem životě má prioritu Bůh: „Jakmile je slyšet znamení k hodině, mnich nechá všechno, co měl v ruce, a spěchá co nejrychleji k službám Božím“ (43,1).

Zdá se, že v povědomí dnešního člověka nemají věci Boží a liturgie žádnou naléhavost. Lze ovšem tvrdit, že mnišský život je v každém případě cosi jiného než život lidí ve světě, a to je samozřejmě správné. Priorita Boha, na kterou jsme zapomněli, však platí pro všechny. Není-li již důležitý Bůh, mění se kritéria, která určují, co je důležité. Člověk odstavením Boha podrobuje sebe sama nátlaku a stává se otrokem materiálních sil, což odporuje jeho důstojnosti.

V letech, která následovala po Druhém vatikánském koncilu, jsem si znovu uvědomil prioritu Boha a božské liturgie. Pomýlené chápání liturgické reformy široce rozšířené v katolické církvi vedlo stále více k tomu, že byl upřednostňován aspekt vzdělávací, vlastní aktivita a kreativita. Lidské počínání téměř uvrhlo do zapomnění Boží přítomnost. V takovéto situaci je stále více jasné, že existence církve žije ze správného slavení liturgie a je v nebezpečí, pokud se už primát Boha neobjevuje v liturgii a tím v životě. Nejhlubší příčinou krize, která otřásla církví, je zatemnění této priority Boha v liturgii.

To všechno mne vedlo k tomu, abych se věnoval tématu liturgie šířeji než v minulosti, protože jsem přesvědčen, že opravdová obnova liturgie je zásadní podmínkou obnovy církve. Podstata liturgie je ovšem přes všechny rozdíly mezi Východem a Západem v zásadě jedna a tatáž. Doufám tedy, že tato kniha pomůže také křesťanům v Rusku k novému a lepšímu chápání onoho velkého daru, kterého se nám dostává v posvátné liturgii.“

Tolik emeritní papež **Benedikt XVI.** v předmluvě k souhrnnému vydání svých spisů o liturgii v ruském jazyce.

4.10.2017

Papež: Žádné zlo není nekonečné

Vatikán. Na Svatopetrském náměstí se dnes dopoledne sešlo asi 30 tisíc lidí, aby si vyslechli pravidelnou katechezi Petrova nástupce. Generální audience byla zahájena čtením z Lukášova evangelia (24,36-41), které podává, jak se o Velikonocích apoštolům ve večeřadle - těsně po té, kdy se tam vrátili emauzští učedníci - ukázal Zmrtvýchvstalý Pán.

Papež František pokračoval v cyklu svých katechezí o křesťanské naději. Tu dnešní nazval misionáři naděje dneška a uzavíral ji slovy:

„Úkolem křesťanů na tomto světě je tedy otevírat prostory spásy jako regenerační buňky schopné dodávat mízu tomu, co se jevílo jako ztracené. Když je nebe zcela zatažené, je požehnáním ten, kdo umí mluvit o slunci. Takový je pravý křesťan, nehořekuje a nerozhořčuje se, nýbrž je silou Zmrtvýchvstání přesvědčen, že žádné zlo není nekonečné, žádná noc není bez konce, žádný člověk není definitivně pochybený a každá nenávisť je překonatelná láskou.

Zajisté, učedníci za tuto naději, kterou dostali od Ježíše, někdy draze platí. Pomysleme na četné křesťany, kteří neopustili svůj lid, když přišel čas pronásledování. Zůstali tam, kde si nebyli jisti ani zítřkem a kde si nemohli naplánovat nic, doufajíce v Boha. A pomysleme na naše bratry, na naše sestry z Blízkého východu dosvědčující naději a obětující tomuto svědectví i život. Toto jsou praví křesťané! Nosí v srdci nebe, dívají se dál, vždycky dál. Komu se dostala milost přijetí Ježíšova vzkříšení, může doufat v to, co je nenadálé. Mučedníci všech dob sdělují svojí věrností Kristu, že nespravedlnost nemá v životě poslední slovo. Ve Zmrtvýchvstalém Kristu můžeme doufat stále. Muži a ženy, kteří mají „proč“ žít, vydrží v časech zkázy více než druzí. Komu stojí po boku Kristus, opravdu se ničeho nebojí! A proto křesťané, opravdoví křesťané, nejsou lehkovážní a povolní. Jejich mírnost není totéž co nejistota či podbízivost. Svatý Pavel vybízí Timoteje, aby trpěl pro evangelium a říká: „Bůh

nám nedal ducha bojácnosti, ale ducha síly, lásky a rozvážnosti" (2 Tim 1,7). Když padnou, vždycky vstanou.

Proto je křesťan, drazí bratři a sestry, misionářem naděje. Nikoli svojí zásluhou, nýbrž díky Ježíši, pšeničnému zrnku, které padlo do země, odumřelo a přineslo hojný užitek (srov. Jan 12,24)."

Kázání z Domu sv. Marty

5.10.2017

O stesku migrantů a návratu Božího lidu ke kořenům

Vatikán. „Znovuobjevení vlastních kořenů působí člověku radost, avšak psychologické sebe-vyhnanství přináší újmu“ – toto rozlišení formuloval papež František na dnešním kázání v kapli Domu sv. Marty, když rozjímal nad prvním čtením z knihy Nehemiášovy (8,1-4a.5-6.7b-12). To popisuje bohoslužebné shromáždění izraelského lidu před Vodní bránou v Jeruzalémě po návratu ze sedmdesátiletého vyhnanství v Babylonu. Po pádu babylonské říše, kterou dobyl perský král Artaxerx, se totiž Nehemiášovi, číšníkovi nového panovníka, dostalo od perského krále, který si povšiml jeho stesku po domovu, dovolení vrátit se »do Judska, do města, kde jsou hroby jeho otců« (Neh 2,5).

Žalm 137 – vysvětloval v úvodu Svatý otec – líčí tuto náladu vyhnanců takto: »U babylonských řek, tam jsme sedali a plakali, když jsme vzpomínali na Sión« (137,1). „Nemohli zpívat a zavěsili své citery na vrby – pokračoval papež - trpěli steskem migrantů, tedy těch, kdo jsou daleko od své vlasti a chtějí se vrátit. Nehemiáš – pokračoval – tedy zorganizoval návrat. Mnohé musel přesvědčovat, aby se na tak náročnou cestu vydali. Smyslem návratu však byl především návrat lidu k vlastním kořenům, tedy obnovení příslušnosti k lidu. Bez kořenů totiž není možné žít. Lid, který nemá kořeny anebo je vytěsní, chřadne,“ kázal Svatý otec.

„Vykořeněný člověk, který na svoje kořeny zapomněl, je nemocný. Je třeba objevit a znovu nalézt vlastní kořeny, načerpat sílu a vykročit, sílu k tomu, aby bylo možno přinášet plody, sílu kvést, protože - jak říká jeden básník - »strom vykvétá z toho, co má pod zemí«. Vztah mezi kořenem a užitekem je právě tím, co můžeme pěstovat.“

Na této cestě však – řekl dále papež – je spousta rezistence. Říká se »to nejde, to se nedá«...

„Rezistencemi se vyznačují ti, kdo preferují vyhnanství, když ne fyzické, tak psychologické. Existuje sebe-vyhnanství komunity, společnosti, těch kdo upřednostňují být lidem vykořeněným. Přemýšlejme o této nemoci psychologického sebe-vyhnanství, které tolik škodí. Odnímá kořeny, odnímá příslušnost.“

Lid však postupuje a jednoho dne dokončí stavbu chrámu, pokračoval papež s odkazem na dnešní úryvek z knihy Nehemiášovy. „Lid se shromažďuje, aby obnovil kořeny nasloucháním Božího Slova, které předčítal znalec Písma Ezdráš. A lid plakal. Tentokrát však ne jako u babylonských řek, nýbrž radostí ze setkání s vlastními kořeny, ze setkání s vlastní příslušností. Proto po skončení četby Zákona vybízí Nehemiáš lid, aby slavil, a oni »uspořádali velmi radostnou slavnost, protože pochopili slova Zákona, která jim byla hlášána« (Neh 8,12).

„Muž a žena, kteří opět naleznou svoje vlastní kořeny, jsou věrni svojí příslušnosti, jsou muži a ženami radosti. A tato radost jim dává sílu. Od pláče ze smutku k pláči z radosti; od pláče ze slabosti kvůli oddálení od vlastních kořenů a od svého lidu k pláči z příslušnosti. »Jsem doma.«“

Přečteme-li si knihu Nehemiášovu – radil v závěru Svatý otec – budeme moci zjistit, zda jsme nezapomněli na Pána, a ptát se, zda se vracíme ke kořenům anebo zda preferujeme psychologické sebe-vyhnanství, tedy uzavřenost do sebe. Kázání pak zakončil poznámkou o

pokoušení strachu před pláčem a řekl: „Kdo se bojí plakat, bojí se smát, protože pláče-li se zármutkem, pláče se pak radostí. Prosme tedy o milost kajícího pláče, o zkroušenost nad svými hříchy, ale také o pláč radosti, protože Pán nám odpustil a učinil s námi to, co učinil se svým lidem. Prosme o milost vydat se na cestu k vlastním kořenům,“ končil papež František ranní kázání v kapli Domu sv. Marty.

Papež proti diktatuře technokratického materialismu

Vatikán. „Moc biotechnologií, která již nyní připouští dosud nemyslitelnou manipulaci lidským životem, vyvolává hrůzné otázky. Je tudíž naléhavé, abychom zintenzívnili studium této technologické evoluce společnosti a jejích účinků, a byli tak schopni předložit antropologickou syntézu, která by byla na výši současné epochální výzvy“, řekl Svatý otec v úvodu dnešní poslední audience. V nové synodní aule přijal účastníky generálního shromáždění reformované Papežské akademie *Pro Vita*, která jedná o „Doprovázení života a nových odpovědnostech v technologické éře“. Petrův nástupce jim doporučil, aby se jejich odborná debata neomezovala na problematiku specifických situací etického, sociálního či právního konfliktu, nýbrž se zaměřila na dnešní rychle se šířící kulturu obsedantně nadřazující jedince realitě.

"Hovoří se dokonce o egolatrii, tedy skutečném kultu vlastního já, na jehož oltáři se obětuje cokoli, včetně nejdražších citů. Tato perspektiva není neškodná, protože utváří subjekt, který se neustále shlíží v zrcadle, až pozbyde schopnosti obrátit zrak k druhým a světu. Šíření tohoto postoje vážně dopadá na všechny životní city a vazby."

Spojenectví ekonomiky a techniky se vyznačuje troufalým materialismem, který nakládá se životem jako s využitelným zdrojem, který lze odepsat v poměru k moci a prospěchu. Bohužel, mnozí lidé s hořkostí a bolestí zakoušejí iluzorní přísliby tohoto technokratického materialismu. Navzdory propagovanému blahobytu, který by se měl automaticky zvyšovat s nárůstem trhu, se naopak rozšiřuje prostor chudoby, konfliktu, skartace a opuštěnosti, zášti a zoufalosti, podotkl papež.

"Křesťanská víra nás podněcuje k nové iniciativě a nepovoluje, abychom ustupovali nářkům a steskům. Církev má ostatně bohatou tradici velkorysých a osvícených myslí, které ve své době otevřely cestu vědě a poznání. Svět potřebuje seriózní a radostné věřící, kteří by byli kreativní a konstruktivní, pokorní a odvážní a rezolutně odhodlaní k opětovné nápravě mezigeneračního rozkolu. Tento rozkol přerušuje předávání života."

Na mládí se totiž vychvaluje jeho nadšení a potenciál – kdo ale dovede mladého člověka ke zralosti dospělého života, schopného odpovědnosti a lásky, jak vůči minulé, tak vůči budoucí generaci, tázal se papež. U života otců a matek pokročilého věku se naopak očekává, že bude hoden úcty za to, co velkoryse vydal, nikoli skartace, protože už nemá co nabídnout, hodnotil Svatý otec.

Inspiračním zdrojem nové křesťanské antropologie trvale zůstává Boží Slovo, které vrhá světlo na původ života a jeho osudy, a projevuje se v teologii stvoření a vykoupení, pokračoval římský biskup a poukázal na první kapitoly knihy Geneze. Bůh v nich světuje stvoření a dějiny vzájemnosti muže a ženy, která přesahuje osobní láskyplné a plodné spojení.

"Smlouva mezi mužem a ženou je povolána, aby do svých rukou uchopila režii celé společnosti. Je to výzva k odpovědnosti za svět, kulturu, politiku, práci, hospodářství – a také církve. Nejde pouze o rovné příležitosti nebo vzájemné uznání. Jde především o shodu mužů a žen nad smyslem života a směřováním národů. (...) Spolu byli stvořeni – ve své požehnané rozdílnosti, spolu zhřešili kvůli své samolibosti, s níž chtěli nahradit Boha, spolu se v Kristově milosti navrátí před Boží tvář, aby se ujali péče o svět a dějiny, které jim Bůh svěřil."

Podle papeže Františka se tak na obzoru dějin objevuje skutečná kulturní revoluce, ve které nesmí chybět účast církve. Na obrazu Vtělení Božího Syna pak poukázal na hlubokou moudrost tajemství života – život, obdržení jako dar, se zvýrazňuje dalším darem. Zrození života obnovuje, vydání života obohacuje.

"Je třeba se postavit zastrašování, namířenému proti rození lidského života, jako by se jím snad žena umrtvovala a ohrožovala tak kolektivní blaho. Plodné společenství muže a ženy je záštitou planetárního humanismu, nikoli hendikep. Pokud tuto pravdu odmítneme, naše dějiny se nikdy neobnoví."

Nový *ethos* národů se začne psát s obnoveným vědomím identity a rozdílnosti muže a ženy, tedy nikoli pokusem o radikální neutralizaci jejich pohlavní různosti, varoval papež před genderovou teorií.

"Utopie „neutrálního pohlaví“ zbavuje lidskou důstojnost sexuálně odlišného ustrojení a osobních kvalit plodného předávání života. Pohlavní rozdílnost, o které biolékařské technologie dávají vytušit, že se zcela podřizuje svobodné volbě, ačkoli to není pravda, podléhá biologické a psychologické manipulaci, čímž se ohrožuje zdroj energie, z něhož se sytí kreativní a plodné spojenectví muže a ženy."

V závěru programové promluvy, která vytyčila směřování reformované Papežské akademie

Pro Vita, papež vyzval k pozornosti vůči nejslabším fázím života – tedy stáří a dětství.

"Společnost, v níž se vše pouze prodává anebo kupuje, byrokraticky řídí a technicky předpokládá, už ztratila smysl života. Nebude jej předávat malým dětem, ani jej nerozpozná ve starých rodičích. Právě proto, aniž bychom si to uvědomovali, už budujeme pouze města stále více nepřátelská vůči dětem a společnosti nehostinné pro staré lidi. Mají zdi bez dveří a oken a přestože by nás měla chránit, ve skutečnosti dusí."

Jestliže má svět odolat tomuto umrtvení a znečitlivění, potřebuje svědectví víry v Boží milosrdenství, které je zásadní podmínkou pro to, aby se mezi různými generacemi opět dostal do oběhu soucit.

"V tomto kontextu spatřuji poslání obnovené Papežské akademie Pro život. (...) Zodpovědně doprovázet lidských život od jeho početí, během celého jeho běhu, až do přirozeného skonu je prací rozlišování a láskyplné inteligence pro svobodné a zanícené muže a ženy a pro pastýře, nikoli žoldáky."

Petrův nástupce: Kompromis v otázkách víry odporuje Pravdě

Vatikan. Bohatý program dnešních dopolední audiencí zahájil papež František setkání se stovkou kněží lyonské arcidiecéze v Klementinském sále Apoštolského paláce. Bylo soukromé a odehrávalo se za zavřenými dveřmi.

Na témže místě poté Svätý otec přijal delegaci Spojených biblických společností, *United Bible Societies*, organizace, která od roku 1946 podporuje národní biblické společnosti z různých zemích. Dvanáct členů jejího výboru pro vztah s církvemi doprovázel nigerijský kardinál John Onayiekan. Papež František popřál milost Ducha svatého všem, kteří vynakládají veškeré úsilí na zpřístupnění evangelia v nejrůznějších jazycích a za využití mnoha forem sociální komunikace.

"Jsme služebníky Slova, přinášejícího spásu, které se k Pánu nevrací bez účinku. Je proto nezbytné, aby nás toto slovo takřikajíc „zraňovalo“ a naše ústa tak vyjadřovala to, čím překypuje srdce. Boží Slovo totiž „proniká až k rozdělení duše a ducha, kloubů a morku, a pronáší soud i nad nejnuitnějšími lidskými myšlenkami a hnutími (Žid 4,12)."

Jsme služebníky Slova věčného života a věnujeme čas těm, které milujeme, pokračoval Svatý otec. Zde se jedná o lásku k Bohu, který k nám promluvil, „vyšel“ sám ze sebe a stal se tělem. Proto je životně důležité, aby dnes církev vycházela zvěstoval evangelium všem, na všech místech, při každé příležitosti, neprodleně, bez zdráhání a beze strachu. Boží slovo je zároveň Slovem smíření a pravdy, zdůraznil papež František.

"Jsme přesvědčeni, že „jednotu, již chce Bůh, lze uskutečnit jen společným přilnutím k celému obsahu zjevené víry. V otázce víry je kompromis protikladem Boha, který je Pravda. Kdo by mohl považovat za správné takové smíření, k němuž by v těle Krista, jenž je "cestou, pravdou a životem" (Jan 14,6), došlo na úkor pravdy? (Ut unum sint,18)"

Jsme služebníky Slova mocného Boha, které osvěcuje, chrání, hájí, uzdravuje a osvobozuje. Mnozí naši bratři a sestry byli kvůli Němu uvrženi do vězení a ještě více jich zaplatilo krví své svědectví víry v Ježíše Krista, připomenul v závěru papež František. Krácejme tudíž společně, aby se „Boží slovo stále více šířilo“ (Sk6,7), modleme se, aby se „naplňovala Otcova vůle“ (Mt 6,10), a pracujme společně na tom, aby se nám „stalo podle Pánova slova“ (Lk 1,38), loučil se římský biskup s delegací Spojených biblických společností.

Kázání z Domu sv. Marty

6.10.2017

Zahanbení nad vlastními hříchy je milost

Vatikán. „Bůh je spravedlivý, my se rdíme hanbou“ – těmito slovy promlouvá v dnešním prvním liturgickém čtení prorok Baruch (1,15-22) o neposlušnosti Božímu Zákonu, tedy o hříchu, a zároveň indikuje pravou cestu, jak žádat o odpuštění. Byla to také vůdčí myšlenka homilie papeže Františka při ranní eucharistii v kapli Domu sv. Marty. Zastavil se především u skutečnosti hříchu, který poznamenává všechny lidi: krále, knížata, kněze i otce, jak vypočítává starozákonní prorok.

„Nikdo nemůže říci »Já jsem spravedlivý« nebo »nejsem jako ten či tamta«. Jsem hříšník. Řekl bych, že je to téměř naše první jméno: hříšníci. Proč jsme hříšníci? Byli jsme neposlušní ve vztahu k Pánu. On řekl jedno a my jsme činili něco jiného. Nedbali jsme Pánova hlasu. Promlouval k nám mnohokrát. Každý může ve svém životě přemýšlet o tom, kolikrát k němu Pán promlouval... a kolikrát Mu nenaslouchal. Mluvil v našich rodičích, rodině, katechetovi, v kostele, v kázáních a také v našem srdci.“

My jsme se však vzpouzeli, a to je hřích, tedy vzpoura, zatvrzelost v následování zvrácených náklonností vlastního srdce a upadání do každodenních drobných idolatrií: chamtivosti, závisti, nevraživosti a nactiutrhání. „Pomlouvání – řekl papež – „je válka vedená za účelem zničit druhého člověka.“ A právě hřích, jak říká prorok Baruch, působí, že »na nás ulpělo zlo«, protože „hřích pustoší srdce, pustoší život a pustoší duši,“ kázal Svatý otec a upřesnil:

„Není to skrvna, která se odstraní. Kdyby to byla pouhá skvrna, stačilo by jít do čistírny a dát se očistit. Nikoli. Hřích je vztahem vzpoury proti Bohu. Je sám o sobě špatný, ale je špatný ve vztahu k Bohu, který je dobrý. Pokud smýšlím o svých hříších takto, pak namísto toho, abych upadnul do deprese, vnímám onen velkolepý pocit, kterým je zahanbení, ono zardění se hanbou, o kterém mluví prorok Baruch. Zahanbení je milost.“

Zahanbení umožňuje uzdravení, pokračoval papež František a svoje kázání zakončil:

„Když nás Pán takto vidí, tedy že se stydíme za to, čeho jsme se dopustili, a pokorně prosíme o odpuštění, pak nás On, jakožto Všemohoucí, objímá a odpouští nám. Toto je cesta k odpuštění, kterou nám dnes ukazuje prorok Baruch. Chvalme Pána za to, že projevil svoji všemohoucnost právě v milosrdenství a v odpuštění.“

Papež František: Aby si děti zachovaly svůj průzračný pohled

Vatikán. Nepodceňovat škody, nevěřit v automatická řešení, ani v ideologickou vizi internetu jako prostoru svobody bez hranic – k tomu vybízel papež František při dnešní audienci prvního mezinárodního kongresu o důstojnosti dítěte v digitálním světě (*Child Dignity in Digital World*). Setkání na nejvyšší úrovni probíhalo na Papežské gregoriánské univerzitě za účasti odborníků ze všech oblastí, které se této tematiky dotýkají, pod patronátem tamního Centra pro ochranu nezletilých a Globální Aliance WeProtect, sdružující 70 států, 23 technologických společností a řadu dalších mezinárodních organizací. Papež ocenil jejich práci na potírání negativních jevů, které jsou novou a závažnou charakteristickou naší doby. Zdůraznil, že církev, právě kvůli bolestným zkušenostem nedávné doby, pocituje zvláštní úkol bojovat za ochranu nejmladších v celosvětovém měřítku a v širokém rozpětí, v němž celosvětová síť umožňuje šíření celé škály těchto jevů.

Evangelium – připomněl papež – mluví o Ježíšově lásce k dětem a naopak tvrdými slovy pranýřuje ty, kdo pohoršují maličké. Bylo by lépe, kdyby jim byl uvázan na krk mlýnský kámen a byli svrženi do hlubokého moře, čteme v Matoušově evangeliu. Digitální svět – poznamenal dále Svatý otec – je novým světem vzbuzujícím obdiv a fascinaci, ale také obavy. Během několika desetiletí se způsob komunikace i života hluboce změnil. Odhaduje se, že internet dnes používá na 800 milionů nezletilých. Co nacházejí na síti, a zejména, jak o nich uvažují ti, kdo mají v rukou moc na internetu, ptá se papež.

„Musíme mít oči otevřené a neuhýbat před pravdou, která ne nepříjemná a kterou bychom nejraději neviděli. Copak jsme v těchto letech dostatečně nepochopili, že zakrývání skutečnosti sexuálního zneužívání je těžká chyba a zdroj mnohého zla?“

Velmi závažných jevů, které se dnes objevují na síti, v jejich „temných oblastech“, je celá řada. Papež František zmínil šíření stále extrémnějších forem pornografie, ale také tzv. sexting, totiž rozesílání intimních fotografií a videí mezi adolescenty prostřednictvím sociálních sítí. Hranici kriminality pak překračuje „sextortion“, kde jde o vydírání pod pohrůzkou, že budou zveřejněny kompromitující záběry oběti. Vedle různých forem šikany a ponižování na internetu existují také „děsivé formy organizovaného zločinu od prostituce online po objednávky znásilnění a násilí na nezletilých v přímém přenosu, ke kterým dochází v jiné části světa“.

Jak dále papež zdůraznil, všechny tyto strašlivé fenomény v nás působí zděšení a dezorientaci také proto, že překotný technologický rozvoj do značné míry vyřazuje ze hry starší generace a znesnadňuje mezigenerační dialog. Žádná národní autorita kromě toho není schopná kontrolovat dimenze a rozvoj těchto jevů, podotkl papež František:

„Nesmíme se však nechat ovládnout strachem, který je vždy špatným rádcem. Nesmíme se také nechat ochromit pocitem nemohoucnosti, který se nás zmocňuje před tak obtížným úkolem. Jsme voláni k tomu, abychom se navzájem mobilizovali, s vědomím, že jedni druhé potřebujeme k hledání a nacházení cest a správných postojů, které povedou k efektivním řešením.“

S odvoláním na encykliku *Laudato si'* papež vyjádřil naději, že člověk je schopen nastolit technice omezení a přeměrovat ji, aby sloužila skutečnému lidskému pokroku. Zároveň však varoval před chybami, kterých je zapotřebí se vyvarovat. Na prvním místě jmenoval podceňování škod, které na nezletilých páchají ony temné stránky internetu. Druhá chyba spočívá v mylném přesvědčení, že existují automatická technická řešení a že filtry založené na rafinovaných algoritmech odvedou práci za nás. Jako třetí chybu zmínil pomýlený „ideologický a mýtizující pohled na síť – jak řekl – který ji považuje za království svobody bez hranic“. Do tohoto kontextu spadá další závažný problém. Šíření stále extrémnějších forem pornografie mezi dospělými a další nepřipadné užívání sítí jsou příčinou těžkých poruch a závislostí, které negativně ovlivňují představy o lásce a o vztazích mezi muži a ženami. „Bylo

by iluzorní domnívat se – poznamenává František – že společnost, v níž dochází k enormní konzumaci sexu po síti mezi dospělými, bude následně schopná účinně chránit nezletilé.“

Pokud jde o katolickou církev, papež konstatoval, že v poslední době si stále více uvědomovala, že dostatečně nedbala na zajištění ochrany nezletilých ve svém prostředí:

„Vyšla na jevo velice závažná fakta, za která jsme museli uznat odpovědnost před Bohem, před oběťmi a před veřejným míněním. Právě proto, kvůli dramatickým zkušenostem, které jsme učinili, a díky kompetencím získaným v úsilí o konverzi a očištění, církev dnes pocituje mimořádně velkou odpovědnost zasazovat se stále hlubším a dalekosáhlým způsobem za ochranu nezletilých a jejich důstojnost, nejen uvnitř církve, nýbrž v celé společnosti a na celém světě. Nechce v tom postupovat sama – což by evidentně nepostačovalo – ale chce nabízet faktickou a upřímnou spolupráci všem silám a složkám společnosti, které se chtějí v tomto směru angažovat.“

Na závěr papež František připomněl svá setkání s dětmi v různých částech světa a dodal:

„Pohled dětských očí je zkušenost, kterou všichni známe, zasahuje nás v hloubi srdce a také nás zavazuje k zpytování svědomí. Co děláme my proto, aby na nás tyto děti mohly hledět s úsměvem, aby si zachovali svůj průzračný pohled, plný důvěry a naděje? Co děláme proto, aby jim nebylo ukradeno toto světlo, aby tyto oči nebyly zakaleny a zkaženy tím, s čím se setkávají na síti, která bude integrální a velice důležitou součástí jejich životního prostoru?“

Jak papež uzavřel, úkol, který je před námi, tedy spočívá ve společné práci na tom, abychom vždy měli právo, odvahu a radost hledět do očí dětem na celém světě.

Ještě předtím, než se papež obrátil k účastníkům prvního světového kongresu o důstojnosti dítěte v digitálním světě, předala mu šestnáctiletá dívka z Irska závěrečné prohlášení kongresu nazvané „Římská deklarace“. Učinila tak jménem „milionů mladých lidí ze všech koutů světa“, kteří – jak dodala – „musejí být lépe informováni a více chráněni před rizikem sexuálního i jiného zneužívání na internetu“.